

Főoldal>Bíróági eljárások>Polgári ügyek>Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal?
Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal?

Bulgária

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

A polgári eljárásokban a rendes bíróságok a polgári jogi kapcsolatokról eredő vitákban és más jogi kérdésekben folytatnak tárgylást és hoznak határozatot (a polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv 14. cikkének (1) bekezdése (GPK). Néhány nagy regionális bíróság önálló kereskedelmi kollégiummal rendelkezik, a büntető és a polgári kollégiumtól elkülönülve.

E szabály alól kivételt képeznek a végrehajtó hatóságok és tisztviselőik közigazgatási tevékenységek végzése során vagy azzal kapcsolatban elkövetett jogellenes cselekményei, intézkedései vagy mulasztásai által magánszemélyeknek vagy jogi személyeknek okozott kár megtérítése iránti keresetek. Az ilyen ügyek a közigazgatási bíróságok hatáskörébe tartoznak, amelyek közigazgatási intézkedések és közigazgatási szerződések kibocsátásával, módosításával, megszüntetésével vagy érvénytelenítésével, valamint a közigazgatási szervek kötelezettségszegéseivel vagy mulasztásaival szembeni védelemmel kapcsolatos minden közigazgatási ügyet tárgyalnak, a legfelsőbb közigazgatási bíróság hatáskörébe tartozó ügyek kivételével. A polgári jog területén nem állítottak fel más különös hatáskörű bíróságot.

A bolgár jogban a bűncselekmény áldozata az elszenvedett kárért kártérítés iránti keresetet nyújthat be mind a polgári eljárásban, mind pedig a vádlott ellen indított büntető eljárásban. A büntető eljárás részeként benyújtott polgári keresetet mind az alperes, mind pedig más, a bűncselekménnyel okozott kárért polgári jogi felelősséggel bíró személyek ellen be lehet nyújtani. Figyelemmel kell lenni arra, hogy a bíróság elutasíthatja a polgári kereset büntető eljárásban való vizsgálatát. Ilyen esetben az áldozat a szokványos polgári eljárásban indíthat keresetet és érvényesítheti jogait.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

A kerületi bíróság (rayonen sad) az első fokon eljáró bíróság azon polgári ügyekben, amelyek nem tartoznak valamely első fokon eljáró regionális bíróság (okrazhen sad) hatáskörébe (a GPK 103. cikke).

A GPK 104. cikke értelmében a regionális bíróságok első fokon a következő ügyekben járnak el:

az apaság, illetve anyaság megállapítása, illetve vélelmének megdöntése iránti perekben, az örökbefogadás felbontása iránti perekben, a cselekvőképtelenség megállapítása, illetve megszüntetése iránti perekben;

tulajdonjogi vagy tulajdonon fennálló egyéb vagyoni értékű joggal kapcsolatos perekben, amennyiben a pertárgy értéke az 50 000 BGN-t meghaladja, olyan polgári vagy kereskedelmi ügyekben, amelyekben a pertárgy értéke a 25 000 BGN-t meghaladja (kivéve ha a jogvita tárgya tartási követelés, a munkajog hatálya alá tartozó igények, vagy a jogosulatlan kifizetések megtérítése iránti igény);

gazdasági társaság elfogadhatatlan, érvénytelen vagy hibás bejegyzésére vonatkozó olyan perekben, melyeket jogszabály regionális bíróság hatáskörébe utal első fokon;

a pertárgy értékétől függetlenül a regionális bíróságok hatáskörébe tartozó egyetlen keresetben egyesített követelések esetén, ha azokat egy eljárásban kell tárgyalni;

más jogszabály szerint a regionális bíróságok hatáskörébe tartozó ügyekben.

A kereskedelemről szóló törvény értelmében azokkal a keresetekkel, amellyel e törvény szerint egy cég tagjaként fennálló jogait kívánja megvédeni, egy cég tagjainak határozatát kívánja megtámadni, egy cég bejegyzésének törlését, illetve működésének megszüntetését kívánja elérni, vagy felszámolási eljárást kíván indítani, ahhoz a megyei bírósághoz kell fordulnia, amelynek területén a cég ügyvezetésének helye található. Az illetékes csődbíróság az a regionális bíróság, amelynek illetékességi területén a kereskedő központi ügyvezetése található a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása iránti kérelem benyújtásakor. A közigazgatási bíróságok első fokon hatáskörrel rendelkeznek a közigazgatási hatóságok és tisztviselők jogellenes eszközei, intézkedései vagy mulasztásai által okozott károk megtérítésére irányuló ügyekben.

A büntetőeljárásban indított polgári jogi keresetet az elkövetett bűncselekmény tekintetében illetékességgel rendelkező bíróság vizsgálja meg.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyekben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

A keresetet annak a kerületnek (rayon) a területén illetékességgel rendelkező bírósághoz kell benyújtani, ahol az alperes lakóhellyel rendelkezik, vagy ahol ügyvezetésének helye, illetve székhelye található.

A jogi személyekkel szembeni kereseteket azok bejegyzett székhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani. A jogi személyek üzleti egységeivel vagy fióktelepeivel való közvetlen kapcsolatból eredő jogvitákban a kereseteket az említett üzleti egységek vagy fióktelepek helye szerint illetékes bírósághoz is be lehet nyújtani.

Az állam és a kormányzati intézmények – ideértve azok részlegeit és fióktelepeit is – elleni kereseteket ahhoz a bírósághoz kell benyújtani, amelynek illetékességi területén a jogvita alapjául szolgáló jogviszony keletkezett. Ha ez a jogviszony külföldön keletkezett, a keresetet az illetékes szófiai bírósághoz kell benyújtani.

Ismert lakcímmel nem rendelkező személlyel szemben a keresetet az ügyvédje vagy jogi képviselője lakóhelye, vagy ha ez nem lehetséges, a kérelmező lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani. Ugyanez vonatkozik arra az esetre, ha az alperes Bulgárián kívül lakik. Ha a felperes is Bulgárián kívül lakik, a keresetet az illetékes szófiai bírósághoz kell benyújtani.

A kiskorú vagy cselekvőképtelen személy elleni kereseteket a jogi képviselőjük lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani.

Az örökléssel, a végrendelet teljes vagy részleges visszavonásával, az örökség felosztásával vagy az önkéntes felosztás megszüntetésével kapcsolatos kereseteket a hagyaték megnyílásának helye szerint kell megindítani. Amennyiben az örökhagyó bolgár állampolgár, de a hagyaték Bulgárián kívül nyílik meg, akkor vagy ahhoz a bírósághoz kell fordulnia, amelynek területén az örökhagyó utolsó bulgáriai lakóhelye volt, vagy ahhoz, amelynek területén a vagyontárgyak találhatók.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

2.2.2.1 Mikor választhatok az alperes lakóhelye szerinti bíróságot (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

Egy szerződésen alapuló pénzügyi követelés iránti keresetet az alperes aktuális lakóhelye szerinti bíróságon lehet megindítani.

A tartási követeléseket a felperes lakóhelye szerinti bíróságon is be lehet nyújtani.

A munkavállalók munkáltatójukkal szemben a munkavégzés szokásos helye szerinti bíróságon is megindíthatják keresetüket.

Az olyan külföldi személyek, cégek, vállalatok, amelyek ügyvezetésének helye Bulgáriában van, valamint az ezek Bulgáriában alkalmazott külföldi munkavállalói közötti munkaügyi jogvitákban a munkaadó ügyvezetésének helye szerinti bíróság illetékes, kivéve, ha a felek másképp állapodnak meg. Bolgár munkaadó számára Bulgária területén kívül dolgozó bolgár állampolgárságú munkavállalók munkaügyi jogvitáiban, amennyiben a keresetet a munkaadóval szemben nyújtották be, a szófiai bíróságok illetékesek, amennyiben pedig a munkavállalóval szemben nyújtották be, a munkavállaló bulgáriai lakóhelyének bírósága illetékes.

A jogellenes kár megtérítése iránti keresetet a károkozás helye szerint illetékes bíróságon is meg lehet indítani.

A különböző bíróságok illetékességi területén lévő alperesekkel szemben indított kereseteket, vagy olyan vagyontárgyra vonatkozó kereseteket, amely több bíróság illetékességi területén található, a felperes választása szerinti, ezen illetékes bíróságok egyike előtt lehet megindítani.

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

Az ingatlanra vonatkozó dologi hatályú jogra, ingatlanon fennálló közös tulajdon megszüntetésére, ingatlan határainak megállapítására vagy birtokvédelemre irányuló kereseteket az ingatlan fekvése szerinti bíróság előtt kell megindítani. Az ingatlanral kapcsolatos dologi jogokat megerősítő közjegyzői okirattal kapcsolatos, illetve ingatlanra vonatkozó dologi hatályú jogokról rendelkező megállapodás felbontására, megsemmisítésére vagy érvénytelenségének megállapítására irányuló kereseteket az ingatlan tekintetében illetékességgel rendelkező bírósághoz is be kell nyújtani.

A fogyasztók által és a velük szemben indított kereseteket a fogyasztó jelenlegi lakcíme, illetve ennek hiányában a fogyasztó állandó lakcíme szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani.

A károsult által a biztosító, a Garanciaalap és a Bolgár Gépjármű-biztosítók Nemzeti Irodája ellen indított, a biztosításról szóló törvénykönyv szerinti kártérítési kereseteket ahhoz a bírósághoz kell benyújtani, amelynek az illetékességi területén a felperes állandó lakóhelye vagy bejegyzett székhelye volt a biztosítási esemény bekövetkezésének időpontjában, vagy ahol a biztosítási esemény bekövetkezett.

A bűncselekménnyel okozott kár megtérítése iránti keresetet a büntetőeljárás során egyidejűleg kell benyújtani ahhoz a bírósághoz, amely előtt a büntetőeljárást megindítják.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

Főszabály szerint a törvény által meghatározott illetékesség nem ruházható át a felek közös megegyezésével.

Vagyonjogi perekben ugyanakkor a felek eltérhetnek az illetékességi szabályoktól, és írásos megállapodásban kiköthetik egy adott bíróság illetékességét.

Erre azonban nincs lehetőség, ha a kereset tulajdonon fennálló vagyoni jogra vonatkozik, közös tulajdon megszüntetését, vagy ingatlanon fennálló tulajdonjog megállapítását, illetve terjedelmét érinti vagy ingatlanra vonatkozó dologi hatályú jogokról rendelkező megállapodás megerősítésére, felbontására vagy érvénytelenítésére vonatkozik, amely esetekben jogszabály állapítja meg, hogy melyik bíróság az illetékes.

A fogyasztóvédelmi vagy munkajogi perekben a felek közötti illetékességi megállapodások csak akkor érvényesek, ha azokat a jogvita keletkezését követően írták alá.

Tulajdonjogi jogi viták esetében a felek megállapodhatnak az ügy választottbíróság útján való rendezésében, kivéve, ha az vagyoni értékű jogokat, ingatlant, tartási kötelezettséget vagy munkajogot érint. Választottbírósági eljárás igénybevételehez az érintett feleknek külön eljárási megállapodást (választottbírósági megállapodás) kell kötniük. A választottbíróság figyelembe vehet minden vonatkozó nemzetközi jogforrást, valamint egy külön bolgár jogszabályt: a nemzetközi kereskedelmi ügyekben folytatott választottbíráskodásról szóló törvényt.

A nemzetközi kereskedelmi ügyekben folytatott választottbíráskodásról szóló törvény értelmében a választottbírósági megállapodás azt jelenti, hogy az érintett felek felkérik egy választottbíróságot, hogy az a közöttük lévő valamely szerződéses vagy szerződésen kívüli jogviszonyban felmerült vagy a jövőben esetlegesen felmerülő összes jogvitát vagy e jogviták egy részét bírálja el. A megállapodás öltheti egy másik szerződésben szereplő választottbírósági kikötés vagy külön megállapodás formáját. A választottbírósági megállapodást írásba kell foglalni. A választottbíróság lehet állandó jelleggel működő, vagy az adott jogvita elbírálására létrehozott intézmény. A választottbíróság akkor ülhet össze Bulgária területén kívül, ha a felek egyike általában Bulgárián kívül tartózkodik, vagy alapító okirata szerint ügyvezetésének helye vagy központi irányításának helye Bulgárián kívül van.

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

A polgári ügyekben hatáskörrel rendelkező egyetlen különös hatáskörű bíróság Bulgáriában a közigazgatási bíróság.

A végrehajtó hatóságokkal szemben indított kártérítési kereseteket a kár helye, vagy a károsult fél jelenlegi lakóhelye vagy bejegyzett székhelye szerint illetékes közigazgatási bíróság előtt is meg lehet indítani, és amennyiben az ilyen kereset a közigazgatási aktus megtámadásához kapcsolódik, azt a felperes lakóhelye vagy székhelye szerint illetékes bírósághoz kell benyújtani (a közigazgatási eljárásról szóló törvénykönyv 133. cikkének (5) bekezdése). Valamennyi közigazgatási per a közigazgatási bíróságokhoz tartozik, kivéve azokat, melyekben a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság jár el. A Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság első fokon jár el a következő esetekben: az önkormányzaton kívül más közigazgatási szerv által kiadott rendelet, a minisztertanács által kiadott rendelet, a miniszterelnök, miniszterelnök-helyettes, miniszter által kiadott rendelet, a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács határozata, a Bolgár Nemzeti Bank rendelete, illetve minden olyan rendelet megsemmisítése, amely esetében jogszabály a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság hatáskörét állapítja meg első fokon.

Utolsó frissítés: 10/09/2021

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.